

(647 – 656)

647/P,9. **Baldovinești**, com.Baldovinești, jud. Brăila.

La 5 km V de cartierul Chercea (municipiul Brăila) și la 0,600 km SV de castelul de apă al pepinierei agro-silvice Moldovinești, în stînga șoselei Brăila – Focșani se află un tumul înalt de 2 m, avînd baza ovoidală cu diametrii de 46 x 31 m. Din cele 18 morminte de inhumatie descoperite cu ocazia săpăturilor arheologice, de remarcat, în ceea ce ne privește, 4 morminte (2, 13 – 15), după cum urmează.

În zona centrală a tumulului, la 2,60 m adîncime, de actuala suprafață a solului, s-a semnalat un mormînt (2) cu scheletul chircit accentuat pe stînga, orientat E-V care era așezat într-o groapă rectangulară cu colțurile rotunjite. În fiecare colț al gropii s-au identificat urme de putregai de par; de asemenea, resturi de putregai de bîrne au fost descoperite și peste schelet. În apropierea craniului – ca element de inventar – se afla o ceașcă prevăzută cu o toartă trasă din buză (fig. 208/1).

La circa 4 m spre NE de mormîntul 2, la adîncimea de 1,32 m, s-a descoperit un schelet chircit, pe dreapta, orientat E – V (mormîntul 13), peste femurele căruia s-au identificat urme de putregai de bîrne. Lîngă craniu s-a găsit un bulgăraș de ocră roșu. Elementele de inventar constau dintr-un cosor de piatră lîngă cap și o lamă trapezoidală de silex în zona șoldului. În zona craniului și sub el se afla presărat ocră roșu.

La 7,5 m NNV, de mormîntul central (2), la adîncimea de 1,10 m, se afla un mormînt (14), avînd scheletul chircit pe stînga (copil), orientat E – V, pe ale căruia oase s-au identificat urme de ocră roșu; de asemenea, un bulgăre de ocră roșu s-a semnalat și în apropierea craniului. Ca element de inventar, de menționat un vas cu corpul bombat cu două tortițe mici plasate pe diametrul maxim (fig. 208/4).

În zona periferică de SE a tumulului, la adîncimea de 2,20 m, s-a descoperit un mormînt (15), cu scheletul chircit pe dreapta, orientat E – V, deșus într-o groapă în formă de puț; pe coaste și oasele picioarelor se păstrau pete de ocră roșu. În dreptul genunchiului se afla o ceașcă cu o toartă în bandă, ușor supraînălțată cu un decor incizat, în motive de "crenguță de brad" (fig. 208/1).

Săpături N.A.Harțuche, F.Anastasiu, 1961, 1963, 1965 – 1966; suprafața săpată efectiv, circa 222 m².

Cf.Brăilița, Muzeul Brăila, 1968, p.40 – 49 și fig. 56 – 57. Autorii datează întregul complex funerar, inclusiv cele 4 morminte menționate în bronzul timpuriu în perioada corespunzătoare culturii Foltești II – Cernavodă III. După opinia noastră descoperirile sînt de caracter Srubno – Hvalinsk (A. Florescu)

S.Merintz, Tracii..., I, 1978, p.87

Col. Muz. Brăila

648/N,4. **Bogonos**, com. Lețcani, jud. Iași.

La 0,5 km E de sat și la 2,3 km N de șoseaua Iași – Podu Iloaie, pe dealul Coroiu, se află un tumul înalt de 3 m și cu diametrul bazei de 35 m, care a fost afectat, în primăvara anului

1944, parțial, de lucrări de săpă. Cu acest prilej, la adâncimea de 1,20 m (în mantaua tumulului) s-a găsit un schelet, chircit pe stînga, orientat ENE – VSV. Sub schelet, și la circa 10 cm deasupra lui s-au identificat resturile unei construcții de birne groase de 5 cm. Inventarul mormîntului se compunea dintr-un vas din pastă grosolană, de culoare cenușie cu pete roșietice pe suprafața exterioară care se afla lîngă femurul drept și nu din os perforat la unul din capete semnalat lîngă falangele piciorului drept.

Cercetări M.Petrescu – Dîmbovița, 1944, 1949; suprafața săpată efectiv, neprecizată.

Cf. SCIV, 1, 2, 1950, p.111 – 117, pentru încadrare în perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului. Ca și în cazul anterior noi considerăm că mormîntul aparține grupului Srubno—Hvalinsk. (A.Florescu)

S.Merintz, Tracii..., I, 1978, p.92

Col. Inst.Arh.București

649/P,9. Brăilița, municipiul Brăila, jud. Brăila.

La 1 km E de biserica cartierului Brăilița, pe terasa inferioară a Dunării, și la 1,200 km spre E de confluența brațelor Dunării Nouă și canalul Măcinului, în dreptul Cărmidăriei "23 August", pe locul numit **Vadul Catagelei** în zona așezării Gumelnița, cu ocazia cercetărilor arheologice din 1953, afectînd restul unui tumul înalt de 1 m și cu diametrul bazei de 20 m, s-au descoperit 20 morminte de înhumăție. Extinderea săpăturilor arheologice în anii următori au prilejuit semnalarea a încă 205 morminte de înhumăție. După toate probabilitățile acestea din urmă ar proveni dintr-o necropolă plană deși n-ar fi exclusă existența, pe locul respectiv, a unor tumuli mult aplatizați greu de sesizat ca atare.

Din cele 225 morminte descoperite, din care o parte databile în mod evident în perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului, reținem deocamdată 2, posibile de a fi încadrate într-o etapă mai tîrzie, eventual corespunzătoare culturii Noua. Ambele cu scheletul chircit, din care unul pe dreapta și celălalt pe stînga, orientate N-V, au ca element de inventar cîte un vas (fig. 208/2-4), din pastă grosolană, brun- negricioasă, cu suprafața mată.

Săpături N.A.Hartuche, I.T.Dragomir, 1953; suprafața săpată efectiv, circa 350m².

Cf. **Materiale**, III, p.139 – 144, pentru cele 20 de morminte descoperite în tumulul cercetat în 1935, datate în exclusivitate în perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului. (Vezi mai sus opinia noastră)

Col. Muz.Brăila.

Săpături N.A.Hartuche, F.Anastasiu, 1956 – 1958, 1966 – 1967, suprafața săpată efectiv, 150m².

Cf. **Brăilița**, Muzeul Brăilei, 1968, p.18 – 23, pentru mențiuni generale privind întreaga necropolă pe care autorii o datează integral în perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului și la începutul epocii bronzului; (Vezi mai sus opinia noastră) S.Morintz, Tracii, I, 1978, p.89.

Col. Muz.Brăila.

650/N,3. Glăvănești Vechi (Glăvănești), com.Andrieșeni, jud. Iași.

La circa 1 km V de sat, pe capătul de sud al unui martor de eroziune din terasa inferioară din dreapta Jijiei, pe locul numit **La Ghilitoare**, afectat actualmente de magazinele CAP, se află un tumul înalt de 3 m și diametrul bazei de 44 m.

Cu ocazia cercetărilor efectuate în acest complex funerar în 1950 (movila II/1950), printre mormintele prilejuate de săpăturile respective de remarcat 3, care se prezintă după cum urmează:

În mantaua movelei, dar la adâncimea de numai 0,20 m s-au semnalat resturile unui mormânt (2), distrus în cea mai mare parte de la care nu s-au păstrat decât o ceașcă cu două torți în bandă (?) supraînălțate, de tradiție Belopotok – Costișa (fig.207/7).

Tot în mantaua movelei, dar la adâncimea de 0,95 m a fost descoperit mormântul unui copil (4), cu oasele scheletului foarte răvășite și în proastă stare de conservare având ca element de inventar un vas tronconic, din pastă neagră cu suprafața mată (fig. 207/5).

La adâncimea de 3,22 m, în zona centrală a movelei s-a descoperit un alt mormânt de copil (11), având scheletul culcat pe spate și parte din oase răvășite; inventarul său se compune dintr-un vas mic din pastă brună-negricioasă, de formă tronconică (fig. 207/4).

Săpături I.Nestor, Vl.Zirra, 1950; suprafața săpată efectiv, circa 180 m².

Inedit; pentru unele mențiuni sumare cf. SCIV, II,1,1951,p.65; S.Morintz, Tracii...,I,1978,p.92.

Col. Inst.Arh.Buc.,Inv.Nr. 11 – 1813; II – 1812; II – 8897.

651/R,11. Hamangia, com.Baia, jud.Tulcea.

În 1924,cu ocazia unor lucrări de sapă necesitate de construirea terasamentului căii ferate, a fost afectat un tumul situat la 4,5 km NE de gara Hamangia și la 1,5 km SE de gara Neocani. Aceste lucrări, provocând distrugerea pe jumătate a tumulului au prilejuit descoperirea câtorva materiale arheologice din care s-au salvat 1 "statuie – menhir", o măciucă de piatră (fig. 210/1) și o mandibulă.

Cercetările arheologice efectuate în 1952 în restul din tumulul rămas, au permis descoperirea a 2 morminte de înhumatie după cum urmează (fig. 208/5-7).

În zona centrală a tumulului, la adâncimea de 0,93 m, s-a semnalat un schelet de copil culcat pe spate, cu picioarele îndoit și căzute, orientate NE–SV, depus într-o groapă rectangulară de 1,50 x 1,05 m; pe marginile gropii s-au identificat urme de putregai de lemn. Oasele scheletului, inclusiv craniul, precum și fundul gropii erau presărate cu ocru; lângă craniu, se afla un vas (fig. 208/7) și un obiect de podoabă din piatră, ovoidal cu o gaură incompletă la unul din capete (fig. 208/6).

Cel de al doilea mormânt s-a semnalat la 6,20 m spre SE de primul, cu scheletul în aceeași poziție, dar foarte distrus, într-o groapă de 2,25 x 1,45 m. Și în acest mormânt s-a remarcat prezența ocrului roșu, atît pe oasele scheletului cît și pe fundul gropii. În afară de aceasta, în zona gropii s-au identificat urme de putregai de birne dispuse longitudinal și transversal. Nu s-a găsit nici un fel de element de inventar.

Cf. V.Pârvan, Dacia, II, 1925, p.422–429, pentru materialele arheologice descoperite în 1924.; S.Morintz, Tracii...,I,1978,p.90.

Col. Inst.Arh.București

Săpături D.Berciu, S.Morintz, 1952; suprafața săpată efectiv, circa 150 m².

Cf. SCIV, IV, 1–v, 1953, p.126–127; autorii datează cele două morminte în perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului mijlociu. (Noi considerăm descoperirea de tip Srubno – Hvalinsk.)

Col. Inst. Arh. Buc.

652/0,4. **Holboca**, com.Holboca, jud.Iași.

În marginea de S a satului, pe un martor din terasa inferioară din stînga Bahluiului situat la NE de șoseaua Iași – Ungheni, se afla un tumul foarte aplatizat cu diametrul bazei de 20 m care a fost distrus pe jumătate în 1943 cu ocazia unor lucrări de sapă.

Săpăturile arheologice efectuate în 1951 au prilejuit cercetarea integrală a celei de a doua jumătăți a tumulului, descoperindu-se 16 morminte de înhumare, clasificate pe 3 grupe, după cîte se pare cronologic deosebite una de alta. În ceea ce ne privește, atragem atenția asupra celei de a treia grupă, alcătuită din 5 morminte (9,34,35,37,43) cu schelete chirchice neaccentuate, pe dreapta, la adîncimi variind între 0,82 și 1,51 m; această din urmă grupă ar reprezenta ultima fază de înmormîntări în tumulul respectiv. Din cele 5 morminte, numai 3 au elemente de inventar, după cum urmează: mormîntul 9, un vas bitronconic cu gîtul drept cu impresiuni de "pieptene" (?) sau eventual măturică (?) , așezat în dreptul capului (fig. 207/3) și o măciucă de granit sferic aplatizată (fig. 207/2); mormîntul 34, un vas cu corpul sferic și marginea ușor evazată (fig. 207/8), așezat în zona capului; mormîntul 35, un vas tronconic cu impresiuni de pieptene în poziție similară. Reamintim că mormintele 37 și 43 sînt lipsite de inventar.

Săpături VI.Zirra, 1951; suprafața săpată efectiv (zona tumulului), circa 150 m².

Cf. SCIV, III, 1, 1952, p.95 – 103 și fig. 2 – 11;

Materiali i Isledovaniia po arheologhii iugo-zapoda SSSR i RNR, Chișinău, 1960, p.97 – 102. Autorul opinează pentru datarea grupei respective la începutul epocii bronzului. (Noi considerăm descoperirea de tip Srubno – Hvalinsk.)

S.Morintz, Tracii., I, 1978, p.92

Col.Inst.Arh.București

653/N.3. **Iacobeni**, com.Vlădeni, jud.Iași

La circa 0,5 km V de sat, pe un martor de eroziune din terasa inferioară a Jijiei, se află un tumul aplatizat, înalt de 1 m și cu diametrul bazei de 26 m.

În 1962, cu ocazia săpării pe locul respectiv a unor gropi de siloz pentru CAP au fost descoperite cîteva morminte aparținînd culturii Sîntana de Mureș – Cerneahov. Săpăturile de salvare întreprinse în toamna aceluiași an au prilejuit descoperirea a 19 morminte de înhumare și incinerare, datînd din perioade istorice diferite; cele mai tîrzii aparținînd epocii migrațiilor. Din numărul total de morminte semnalate, 3 morminte (2,18,19) prezintă un interes deosebit prin particularitățile elementelor de inventar (fig. 207/1,6).

În zona centrală a tumulului, sub baza lui, la adîncimea de 2,90 m, s-a semnalat un mormînt (19), cu scheletul așezat pe spate, picioarele îndoite și mîinile pe lîngă corp, orientat SSV – NNE, depus într-o groapă ovoidal-alungită, de 2,45 x 1,30 m; la aproximativ 0,50 m spre SSV de cap, ca element de inventar, se afla un vas, răsturnat cu gura în jos, din pastă brună-cenușie cu pete negricioase cu impresiuni de "pieptene" pe suprafața exterioară (fig. 207/6).

În mantaua tumulului, la nivelul bazei sale, s-a semnalat un alt mormînt (18), cu scheletul chirchic pe stînga, fără inventar, exceptînd doar o bucată mică de ocră roșu identificată lîngă cap.

În zona periferică a mantalei tumulului, la adîncimea de 0,60 m de la suprafața solului, s-a descoperit un vas în formă de sac cu brîu în relief simplu (fig. 207/1) constituind probabil inițial unul din elementele de inventar ale unui eventual mormînt (2), al cărui schelet a fost

deranjat. (Vasul de tip caracteristic, Srubno – Hvalinsk)

Săpături de salvare I.Ioniță, 1962; suprafața săpată efectiv, 200 m².

Inedit.

Col. Inst. Arh.Iași

654/P,8. **Stoicani**, com. Foltești, jud. Galați.

În marginea de N a satului, pe locul numit **Cetățuie**, un promontoriu din terasa inferioară a Prutului, afectat în parte de cimitirul actual, cu ocazia săpăturilor efectuate în 1949 pentru degajarea resturilor de locuire ale cunoscutei așezări neolitice, s-au descoperit și 15 morminte de înhumatie cu schelete chircite. Din acest complex funerar, situat în colțul de NNE al locului respectiv, constituind inițial după toate probabilitățile, parte integrantă din inventarul unui tumul distrus în decursul vremurilor, atrag atenția, în ceea ce privește, 2 morminte (2,12), după cum urmează.

La 0,22 – 0,40 m adâncime, de la actuala suprafață a solului, s-a semnalat un schelet (morm.2), chircit pe dreapta, orientat ENE – VSV, având ca inventar un vas cu o toartă supraînlățată (fig. 209/6), așezat în dreptul genunchiului.

La 0,62 m adâncime de la actuala suprafață a solului, în apropierea mormântului precedent, a fost descoperit un alt schelet (femeie ?), chircit accentuat pe dreapta, orientat NE – SV, având ca element de inventar un vas mic tronconic – din pastă brun-roșcată cu suprafața mată (fig. 209/2) – așezat în dreptul feței.

Săpături M.Petrescu – Dîmbovița, 1949; suprafața săpată efectiv, 450 m².

Cf. **Materiale**, 1, p.116 – 132; autorul datează mormintele respective în perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului; (După opinia noastră sînt caracteristice grupului Srubno – Hvalinsk) S.Morintz, Tracii., I, 1978, p.87.

Col. Muz. Ist. Moldovei, Iași.

655/K,7. **Vărghiș-Crăciunești**, com Vărghiș, jud. Covasna.

Pe înălțimea **Kövesbere**, situată între satele Vărghiș și Crăciunești, cu ocazia unor întinse lucrări de carieră de piatră efectuate prin 1950-1951, a fost afectat integral un tumul determinînd astfel descoperirea mai multor morminte. Din acest complex funerar s-a salvat doar un vas de formă globulară din pastă brun-roșcată (fig. 209/1) și 3 obiecte de bronz: un pumnal fragmentar cu lama folioformă și peduncul (fig. 209/5), o brățară (fig. 209/3) și un ac cu corpul rulat **Rollernadel** (fig. 209/4).

După toate indiciile se pare că toate obiectele menționate, inclusiv vasul, ar fi constituit inventarul unui singur mormînt de înhumatie cu schelet chircit pe o parte (?), depus într-o groapă căptușită cu pietre (?).

Tipurile de obiecte de bronz permit încadrarea descoperirii în cauză în perioada corespunzătoare culturii Noua. Pe de altă parte, caracterul tumular al înmormîntării precum și prezența pumnalului de tip est-european (atragem atenția că asemenea obiecte nu sînt documentate în inventarul necropolelor plane Noua) ar putea pleda eventual pentru atribuirea acestei descoperiri funerare grupului de populație Srubno-Hvalinsk.

Cercetări Z. Székely, 1951; suprafața cercetată efectiv și dimensiunile tumulului neprecizate.

Cf. SCIV, VI, 3-4, 1955 p. 860 și fig.9/2-5.

Col. Muz. Sf. Gheorghe, Inv. Nr. 11878-11881.

656/O,6. Zorleni, com. Zorleni, jud Vaslui.

La circa 6 km N de sat, cu ocazia unor lucrări de sapă, necesare construirii terasamentului liniei ferate, executată în 1968 pe locul numit Fîntînele, a fost afectat în mare parte un tumul. Cu acest prilej, în zona centrală a tumulului, la circa 0,75 m adîncime sub baza sa, s-a descoperit un schelet chircit pe stînga, orientat NV-SE, avînd ca element de inventar o ceașcă cu o toartă mică trasă orizontal din buză care se afla la picioare (fig. 208/8).

Cercetări V. Palade, 1968; suprafață afectată de săpături precum și dimensiunile tumulului, neprecizate.

Inedit.

Col. Muz. Bîrlad.